

KUTATÁSI TERV

módosított verzió

Felsőoktatási Mesterképzés Hallgatói, Kutatói Ösztöndíjhoz¹

ÚNKP-21-2-I.

Taxner Tünde

1. Bevezetés

a kutatás címe: A kritikus gondolkodás és a perspektíaváltás fejlesztése történetmeséléssel az oktatásban

1.1. A témaválasztás indoklása

A robotizáció és a mesterséges intelligencia térhódításával olyan készségekre helyeződik a hangsúly a munkaerőpiacon, amelyek jövőbiztosak, és a humán munkaerőnek a jövőben egyre nagyobb szüksége lesz rájuk. A kutatások a hatékony kommunikáció és az együttműködés jövőbeni szükségességére, valamint az érzelmi intelligencia és a kritikus gondolkodás fejlesztésének fontosságára mutatnak rá (Zobrist & Brandes, 2017; World Economic Forum, 2020). A jövő munkavállalói akkor tudnak hatékonyan alkalmazkodni az átalakuló munkaerőpiaci elvárásokhoz, a VUCA környezethez, ha a tanulmányaik során hatékonyan fejlesztik ezeket a jövőbiztos készségeket.

A jövőbiztos készségek egy része a szociális kompetenciába tartozik, aminek fejlesztése sokrétűen indokolt. Lehetővé teszi a csoportos munkavégzést, hozzájárul a konfliktuskezeléshez, valamint az együttműködés és a közös problémamegoldás hatékonyságához (Salman, Ganie & Saleem, 2020). A szociális kompetencia területei közül kiemelkedik a perspektíaváltás, ami az empátia alapkőve (Kulcsár, 2002). Ezen készség fejlesztési lehetőségeit tehát egyrészt a munkaerőpiaci változások, másrészt a szociális kompetencia kulcsfontosságú szerepe a kooperációban, a problémamegoldásban és a konfliktuskezelésben indokolják.

A történetmesélés módszere egy saját történet szóban történő elmondását jelenti (Hibbin, 2016). A narratív gondolkodás humán sajátosság, a kultúra gyökere, ami a történetekben fejeződik ki (Vincze & László, 2010). A történetek az egyéni és a csoportos identitás megalapozói és formálói, ezen túl a meghallgatásuk és az elmondásuk egyaránt fejleszti a kommunikációs és a szociális készségeket (Hibbin, 2016). A felsőoktatási gyakorlatban a történetmesélés alkalmazása lehetőséget nyújthat arra, hogy a következő generáció tagjai a jövőbiztos készségeiket egy interaktív, élménypedagógiai formában is alkalmazható módon fejlesszék. Az élménymegosztáson alapuló tanulás különböző perspektívák megosztásán alapul, az ezekről kialakuló interaktív diskurzus pedig fejleszti a kritikus gondolkodást és a szociális készségeket (Garrison, 2017). Egy történet elmesélése olyan speciális, kollaboratív kommunikációs szituációt hoz létre, amiben a tanulók megtapasztalhatják a perspektíaváltást, és ezáltal fejleszthetik az empatikus és a kritikai hozzáállásukat. A történetmesélés

¹ leendő felsőbb éves, osztott mesterképzésben részt vevő hallgató

készségfejlesztő hatásainak vizsgálata tehát aktuális és releváns, azonban a magyar oktatási gyakorlattal összefüggésben egy kevésbé kutatott területet jelent.

1.2. A kutatás legfontosabb motivációi

A történetmesélést és hatásait számos területen, például a retorikában, a marketingben és a terápiában kutatják, és mint módszert alkalmazzák, azonban az oktatással összefüggésben is érdemes lenne mélyebben foglalkozni vele. A kutatás egyik meghatározó motivációja, hogy beemelje a magyar oktatási gyakorlatba ezt a sokrétűen fejlesztő módszert, és megvizsgálja, hogyan lehet a szociális kompetencia és a kritikus gondolkodás fejlesztésére használni. A kutatás motivációja az is, hogy interdiszciplináris megközelítésben foglalkozzon a területtel, elsődlegesen a kommunikációtudomány, a pszichológia és a pedagógia megközelítéséből, ami még megalapozottabbá teheti a történetmesélés vizsgálatát.

Az elmúlt három évben a kritikus gondolkodás fejlesztésének lehetőségeit kutattam egy másik oktatásban is alkalmazható módszerrel, a vitázással összefüggésben. A vitázás módszerét hét éve tanítom, ezért újabb kutatásomban egy másik módszert és annak fejlesztő hatásait is szeretném mélyebben megvizsgálni. A kutatás motivációi közé tartozik az is, hogy a kutatási előzményekre építve a kritikus gondolkodást a perspektívaváltás készségével és a történetmeséléssel is összekapcsoljam.

2. Célkitűzések

A kutatás célja a perspektívaváltás és a kritikus gondolkodás összefüggéseit rendszerbe helyezni, vizsgálati és mérési lehetőségeiket feltárni. Ezzel összefüggésben a kutatás további célja a jövőbiztos készségek meghatározása, ezen belül kifejezetten a kritikus gondolkodásra és a perspektívaváltásra fókuszálva.

További célkitűzése feltárni, ezek a készségek hogyan kapcsolódnak a történetmesélés módszeréhez. Vagyis azt megvizsgálni, hogy a történetmesélésnek milyen készségfejlesztő hatásai vannak fiatal felnőtt korú tanulókra, és hogyan lehet az oktatási gyakorlatban alkalmazni ezt a módszert.

2.1. Lehetséges kutatási kérdések: Hogyan függ össze a történetmesélés módszere a perspektívaváltás és a kritikus gondolkodás fejlesztésével? Hogyan és mire alkalmazható a történetmesélés módszere a fiatal felnőtt korosztály oktatásában?

2.2. A kutatás módszertana

A kutatás első lépése szekunder kutatásból áll, amiben a vonatkozó szakirodalom feldolgozására kerül sor (a témakörök a 4. pontban láthatók). Majd interjúkat készítenék 3-4 szakértővel, akik az oktatásban vagy tréningeken alkalmazzák, valamint kutatják is a történetmesélés módszerét a fiatal felnőtt korosztályban. Ezen interjúk tartalomelemzése során felmérném, hogy a történetmesélés módszerét milyen célokra és hogyan használják, és a módszer milyen fejlesztő készségfejlesztő hatásokkal bírhat.

Ezen kívül felmérném, hogy milyen jövőbiztos készségekre van fokozottan szükség jelenleg a magyar munkaerőpiacon. Ehhez a Budapesti Corvinus Egyetem elmúlt két évben lezajlott képzésfejlesztési folyamatainak alapját képező munkaerőpiaci interjúk összegzéseinek tematikus másodelemzését végezném el. Így egy nagyobb korpuszból dolgozhatnék, mint ha csak 3-4 piaci szereplővel készítenék interjút, hiszen ez a korpusz több mint 70 munkaerőpiaci szereplővel készített interjún alapul. Valamint a kutatás ezen része fókuszáltabb és a kutatási célokhoz jobban illeszkedő lehetne, hiszen egyértelműen a felsőoktatáshoz, azon belül pedig a

magyar társadalom-, gazdálkodás-, valamint a közgazdaságtudományi képzésekről szólna az elemzés. Az általam készített és az általam másodelemzett interjúk és a szakirodalmak feldolgozása alapján a kutatás célja egy tréningkonceptió kidolgozása.

3. A kutatási eredmények ismertetésének tervei

- publikáció magyar tudományos folyóiratban
- magyar vagy angol nyelvű konferenciaelőadás
- tudománykommunikációs tevékenységek:
 - az eredmények kommunikálása a magyar sajtó felé
 - az eredmények megjelentetése a Budapesti Corvinus Egyetem hivatalos online kommunikációs felületein (honlap, hivatalos hallgatói újság, közösségimédia-felületek)

4. A kutatás feladat- és ütemterve

A kutatás lépései		2021				2022					
		szeptember	október	november	december	január	február	március	április	május	június
1.	Elméleti áttekintés, szakirodalom feldolgozása										
	A történetmesélés kutatásának aktualitása és relevanciája										
a.	a történetmesélés alkalmazása az oktatásban, pedagógiai vonatkozásai										
	a történetmesélés szociálpszichológiai vonatkozásai										
b.	A készség, képesség, kompetencia fogalma										
	jövőbiztos munkaerőpiaci készségek meghatározása										
	A perspektívaátváltás fogalma										
c.	A perspektívaátváltás és a kritikus gondolkodás összefüggései										
	A perspektívaátváltási készség fejlesztési lehetőségei										
	A perspektívaátváltás összefüggései a történetmeséléssel										
2.	A kutatás megvalósítása										
a.	szakértői interjúk készítése										
b.	interjúk tartalomlemzése										
c.	tréningkonceptió kidolgozása										
3.	Az eredmények kommunikálása										
a.	TDK-dolgozat elkészítése, megvédése										
b.	mesterszakos diplomadolgozat elkészítése, megvédése										
c.	publikációk és konferenciaelőadások										
d.	tudománykommunikációs tevékenységek										

5. Kutatócsoport keretében megvalósult kutatás jellemzői: Nem kutatócsoportban megvalósuló kutatás lesz.

6. Vállalások (kötelező² és nem kötelező)

- TDK-dolgozat leadása és részvétel a 2021/2022-es tanév TDK-konferenciáján
- részvétel az intézményi ÚNKP-konferencián
- publikáció magyar nyelvű tudományos folyóiratban
- magyar vagy angol nyelvű konferenciaelőadás
- tudománykommunikációs tevékenységek:
 - az eredmények kommunikálása a magyar sajtó felé
 - az eredmények megjelentetése a Budapesti Corvinus Egyetem hivatalos online kommunikációs felületein (honlap, hivatalos hallgatói újság, közösségimédia-felületek)
- mesterszakos diplomamunka

7. Összegzés

A kutatási tevékenység elvárt eredménye egy kidolgozott tréningkonceptió a történetmesélés alkalmazására. Az eredmények hasznosítási lehetőségei közé tartozik a tréning hosszú távú alkalmazása, kidolgozottságának és tudományos megalapozottságának további növelése. Különböző életkorú és képzettségű csoportokra is lehetne szabni, valamint nagyobb oktatási

² a pályázati kiírás 4. pontja alapján

egységet, például egy többnapos kommunikációs tréninget fejleszteni tovább belőle. A fogalmi alapokat feltáró szakirodalmi kutatás, valamint a gyakorlati alkalmazási lehetőségeket, illetve a jövőbiztos készségeket feltáró szakértői interjúk pedig megalapoznak további kutatásokat a készségfejlesztés területén.

8. Fontosabb irodalomjegyzék

- Caminotti, E., Gray, J. (2012). The effectiveness of storytelling on adult learning. *Journal of Workplace Learning* 24. 430-438.
- Garrison, R. D. (2017). *E-Learning in the 21st Century*. New York and London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Haber, J. (2020). *Critical thinking*. Massachusetts Institute of Technology.
- Hibbin, R. (2016). The psychological benefits of oral storytelling in school: developing identity and empathy through narrative. *Technology, Pedagogy and Education* 34(4). 218–231.
- Kulcsár Zs. (2002). *Egészségpszichológia*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- Lukács I. & Derényi A. (2017). *Kézikönyv a képzési programok tanulási eredményeken alapuló fejlesztéséhez, felülvizsgálatához*. Budapest: Oktatási Hivatal.
- Salman, M., Ganie, S. A. & Saleem, I. (2020). The concept competence. *European Journal of Training and Development* 44 (6/7). 717-742.
- Vincze O. & László J. (2010). A narratív perspektíva szerepe a történelemkönyvekben = Mental perspective in group narrative. *Magyar Pszichológiai Szemle* 65 (4). 571-595.
- World Economic Forum. (2020). The future of jobs report 2020. Letöltve: <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020> (2021. 05. 19.)
- Zobrist, L. & Brandes, D. (2017). *What key competencies are needed in the digital age? The impact of automation on employees, companies and education*. Deloitte. Letöltve: <https://www2.deloitte.com/ch/en/pages/innovation/articles/competencies-in-the-digital-age.html> (2021. 05. 14.)

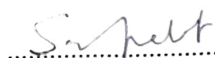
9. Témavezetői ajánlás³:

Taxner Tünde a kritikus gondolkodás fejlesztésével kapcsolatos korábbi, OTDK-n első helyezéssel elismert kutatómunkájának szerves folytatása és kiterjesztése a tervezett vizsgálat. Munkáját és fejlődését évek óta követem, problémaorientált, komplex látásmód jellemzi, céltudatos, kitartó és kiemelkedő színvonalú munkát végez. A választott téma aktuális, a felsőoktatás módszertani kihívásaira reflektál egy olyan módszer alkalmazásával, amely a diákok tanulási motivációját társas, kognitív eszközökkel és élmény-alapú oktatással tudja támogatni, ugyanakkor a munkaerőpiaci készségigény elvárásokat is figyelembe veszi. A kutatói felkészültség mellett a pályázó korábbi publikációs, oktatási és tudománykommunikációs eredményei, valamint a doktori képzésben történő továbbtanulás mint távlati cél is biztosítja a tervezett feladatok megvalósítását.

³ nem kötelező kitölteni

Kelt: Budapest, 2022. február 3.

Dr. Sass Judit egyetemi docens
témavezető olvasható neve⁴

.....
témavezető aláírása⁵

Taxner Tünde
pályázó olvasható neve

.....
pályázó aláírása

⁴ posztdoktori pályázat esetén értelemszerűen nem releváns

⁵ posztdoktori pályázat esetén értelemszerűen nem releváns